

# הנקודה השבועית

לתועלת הלומדים, מובא בזה תוכן וסיכום קצר מה'ליקוט השבועי' - יתרו תשל"ד (לקו"ש חלק יא ע' 80); הסיכום על אחריות הכותב בלבד.

א. בענין מצות שבת ("שבת לה' אלקיך") מוצאים אנו הבדל בין מעשה, דיבור ומחשבה. עשיית מלאכה אסורה מדאורייתא, דיבור בעניני מלאכה אסור מדרבנן, ואילו הזהירות **ממחשבת** מלאכה היא רק מדת חסידות.

ב. הטעם להבדל בין מעשה לדיבור: הקב"ה שבת ממעשה הבריאה, ולכן עלינו גם לשבות ממעשה מלאכה. אלא שאצל הקב"ה הדיבור הוא כמעשה ממש (ברא העולם על ידי מאמרות) - ולכן אסרו חכמים דיבור בעניני מלאכה, אם כי מדאורייתא הדבר מותר שהרי הדיבור של האדם אינו פועל במעשה. ויש להבין: אם יש הבדל כה מהותי בין דיבור האדם לדיבור הקב"ה, למה חכמים כן אסרו את הדיבור?

ג. בסוף ספר התניא כותב אדה"ז בקשר ליום השבת: "וגם יזהר מאד שלא לשוח שום שיחה בטלה ח"ו.. ובחי' שמור בפנימיות היא השביתה מדיבורים גשמיים, כמו ששבת ה' מיו"ד מאמרות שנבראו בהם שמים וארץ גשמיים כו". ולכאורה, דבריו אלו הם כמו "טעם לסתור": הקב"ה שבת מהמאמרות, כי על ידם נבראו שמים וארץ - אך מה הקשר לדיבור האדם, שהוא אינו בורא מאומה בדיבורו?

ד. נראה שהמחשבה והדיבור שווים בזה שהם מגלים את שכלו ומדותיו של האדם; אמנם באמת קיים הבדל גדול ביניהם: המחשבה היא רוחנית ומנותקת מהזולת, ואילו אותיות הדיבור הן גשמיות ונפרדות מהאדם ולכן ביכולתם אף להכריח פעולה ממשית בעולם שמחוץ לו.

ה. הבדל זה שבין מחשבה לדיבור (כנ"ל ס"ד), מצינו גם בהלכה. - במקרה של אדם שחוסם את בהמתו על ידי גערה בקול, ר' יוחנן אומר שחייב מלקות משום שעבר על "לא תחסום שור בדישו". למרות שהוא לא עשה מעשה אלא רק השמיע קול, אומרת הגמרא ש"עקימת פיו הויה מעשה"; ובתוספות מוסבר: "דבדיבוריה קעביד מעשה, שהולכת ודשה בלא אכילה".

ו. לכאורה לא מובן: אם הנקודה היא (כדברי התוספות) שהבהמה עושה מעשה בגלל האדם - מה צריך את הסברא ש"עקימת פיו הויה מעשה"? והביאור: אם מחשבה של אדם פועלת מעשה מחוצה לו - המעשה לא נחשב המשך של מחשבת האדם, כי מחשבה מנותקת מן המעשה; דוקא כאשר מעשה בא כהמשך ל"עקימת פיו" - דיבור - אז יכול המעשה להיחשב כהמשך של הדיבור (מכיון שדיבור "קרוב" למעשה), עד כדי חיוב מלקות על האדם המדבר.

ז. אצל הקב"ה המחשבה כן קרובה למעשה, בהיותה פועלת ובוראת. ולכן, המחשבה של האדם והמחשבה של הקב"ה רחוקות הן מאוד זו מזו ("כי לא מחשבתי מחשבותיכם"); ואילו כאשר מדובר על דיבור - יש יותר דמיון והשתוות בין דיבורו של הקב"ה לדיבורו של האדם, ואף שדיבורו של הקב"ה נחשב מעשה ממש, אבל הרי גם דיבור האדם יש בכוחו (לפעמים) להכריח מעשה.

ח. מעתה יתבאר ההבדל לענין שביתה בשבת (כנ"ל ס"א): מכיון שיש דמיון מסויים - לענין פעולת מעשה - בין דיבורו של האדם לדיבורו של הקב"ה (כנ"ל ס"ז), לכן אסרו חכמים (לא רק מלאכה במעשה, אלא) גם את הדיבור בעניני מלאכה. אבל מחשבה - שבה יש הבדל תהומי בין מחשבת הקב"ה הפועלת ובוראת לבין מחשבת האדם הרחוקה ממעשה - לא אסרו חכמים, ורק "חסיד", המצטיין בדביקות מיוחדת בה', נוהג בדוגמת הקב"ה גם בשביתה ממחשבה.

ט. מעתה מובן למה אדמו"ר הזקן מדגיש "שביתה מדיבורים גשמיים כמו ששבת ה' מיו"ד מאמרות שנבראו בהם שמים וארץ גשמיים" (כנ"ל ס"ג) - כוונתו היא להסביר מדוע יש להיזהר דוקא בדיבור (ולא ממחשבה), כי המחשבה רוחנית בעוד הדיבור קרוב למעשה בהיותו גשמי.

י. בדרך זו אפשר גם להסביר את הקשר בין סיום התניא לתחילתו - "משביעין אותו כו", דיבור שבגדר "מעשה".

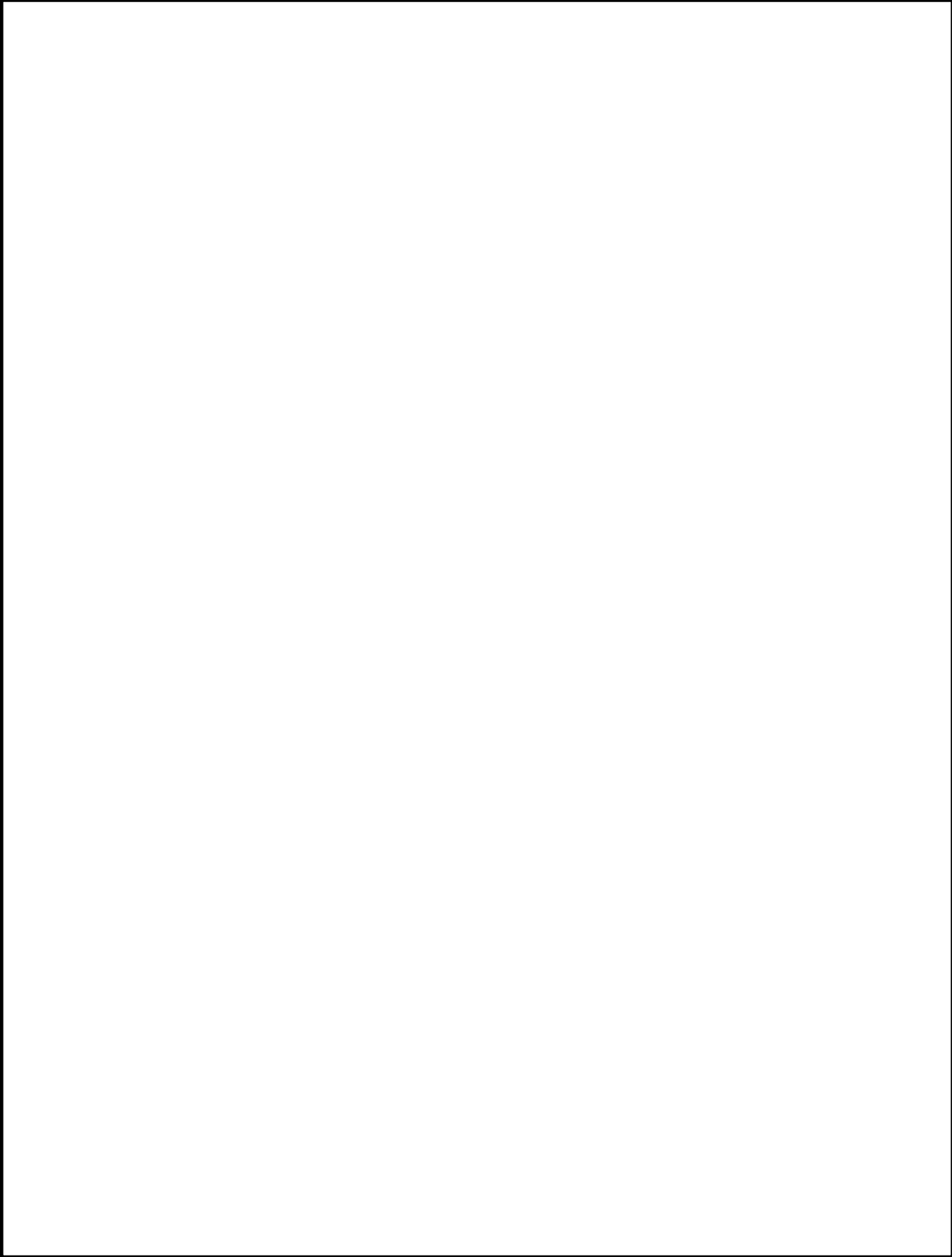
יא. מדרגת 'מחשבה' באלקות מורה על ביטול מוחלט של הנבראים; מדרגת 'דיבור' מורה שמרגישים מציאות; מדרגת 'מעשה' מורה על מדרגה חיצונית ביותר, ששם נעשים נפרדים.

יב. לכן דוקא ה'חסיד' שובת גם ממחשבה - כי מצד ביטולו לאלקות הרי מאירה בו בחינת ה'מחשבה' שלמעלה.

קביעות שבועית בלקוטי שיחות  
**ואתם תלוקטו**

לקבלת העלון ולהערות: [rizz@neto.bezeqint.net](mailto:rizz@neto.bezeqint.net) • לפרטים והקדשות: 050.412.5205

לע"נ הרה"ח מנחם בן-ציון ב"ר חיים דוד וילהלם - נלב"ע כ"ד טבת תנש"א \* נדבת משפחתו שיחי



קביעות שבועית בלקוטי שיחות

# ואתם תלוקטו

לקבלת העלון ולהערות: [rizz@neto.bezeqint.net](mailto:rizz@neto.bezeqint.net) • לפרטים והקדשות: 050.412.5205

לע"נ הרה"ח מנחם בן-ציון ב"ר חיים דוד וילהלם - נלב"ע כ"ד טבת תנש"א \* נדבת משפחתו שיחיו